

XXIV. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika
13. ožujka 2019.

osmi (VIII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pazljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu te na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pazljivo pročitati.
5. Treba pazljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

Riječi su kao ljudi: rađaju se, rastu, putuju, razmnažaju se, stare i umiru, a za razliku od ljudi, slično bogovima – mogu i uskrsnuti.
(Stjepko Težak)

1. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Koji je svećenik uz opata Držihu zapisao tekst na Bašćanskoj ploči?

- a) opat Mikula
- b) opat Kosmat
- c) opat Dobrovit
- d) opat Desimir

1	
---	--

U zadatcima 2. – 5. napiši odgovore na pripadajuće crte.

2. Na crtu ispred navedenih tvrdnja napiši slovo ispred odgovarajućega naslova knjige.

Pazi, ponuđenih je naslova više od traženih.

- a) *Blago jezika slovinskoga* _____ latinična inkunabula
- b) *Dictionar ili reči slovenske* _____ trojezični (hrvatsko-talijansko-latinski) rječnik
- c) *Gazofilacij* _____ iz 17. st. u kojemu je hrvatski jezik polazišni
- d) *Senjski misal* _____ rječnik tronarječne koncepcije tipične za
- e) *Lekcionar Bernardina Splicićanina* _____ pripadnike ozaljskoga kruga

3	
---	--

3. Na koje se narječje odnosi izraz *reči slovenske* u naslovu Habelićeva rječnika

***Dictionar ili reči slovenske*?**

1	
---	--

5	
---	--

4. Prepiši pisanim slovima, poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Na inicijativu _____

(HRVATSKO-ČEŠKOGA DRUŠTVA)

i _____

(VELEPOSLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE)

u Češkoj je u Pragu postavljena spomen-ploča u čast 180. godišnjice rođenja hrvatskoga književnika Augusta Šenoa.

Dvojezična spomen-ploča, izrađena prema idejnome rješenju praškoga arhitekta Vlade Milunića, nalazi se na zgradi na _____ gdje je Šenoa

(KARLOVU TRGU)

neko vrijeme stanovao dok je studirao na _____

(PRAVNOME FAKULTETU)

_____.

(KARLOVA SVEUČILIŠTA)

5	
---	--

5. Prepiši pisanim slovima izraz BOŽJA OVČICA poštujući pravila o pisanju velikoga i maloga slova s obzirom na značenje u zadanoj rečenici.

a) Bubamara ili _____ simpatičan je kukac i mnogi vjeruju da donosi sreću.

b) Moj je prijatelj vrlo draga i dobroćudna osoba. Već u prvome razredu osnovne škole dobio je nadimak _____ i sada ga svi tako zovu.

2	
---	--

7	
---	--

6. Napiši zareze u zadanim rečenicama tako da rečenice budu pravopisno točne.

Ljubav između Pavla Gregorijanca i lijepe Zagrepčanke Dore kćeri zlatara Petra Krupića u središtu je radnje prvoga Šenoina povijesnoga romana *Zlatarovo zlato*. Radnja romana odvija se u 16. stoljeću a najvećim se dijelom događa u Zagrebu na Medvedgradu i u Samoboru.

3	
---	--

7. Napiši tri rečenična znaka (zagrade, navodnici, spojnica) koja nedostaju tako da rečenice budu pravopisno točne.

Uz pedesetak članova HČD-a i drugih Šenoinih štovatelja na postavljanju spomen-ploče bili su brojni uzvanici. U Pragu se već nalaze spomenici nekim hrvatskim velikanima Nikoli Tesli, Vladimiru Prelogu, Stjepanu Radiću, Andriji Mohorovičiću i Josipu Jurju Strossmayeru dok izvan Praga svoje ploče imaju Josip Jelačić i Nikola Šubić Zrinski.

Prije otkrivanja ploče Danica Vukelić, potpredsjednica Udruge umjetnika August Šenoa iz Zagreba, pročitala je odlomke iz Šenoine pripovijetke *Prijan Lovro*.

3	
---	--

8. Podcrtaj u rečenicama četiri pogrešno napisane riječi – dvije s obzirom na pisanje *ije/je/e/i*, a dvije s obzirom na pisanje glasova *č* ili *ć*.

Snježak do koljena, a pahuljice sve sipale s neba kao iz vreće. Bilo je osam ura večernjih. Po ulicama ni žive duše, a i koji bi kršćanski čovjek izišao iz kuće po takvu nevrijemenu i hodao zametenim i neočišćenim stazama. Majstor je sjedeći do peći promatrao drago kamenje na stolu pred sobom. Uto netko zakuca i u prostoriju uđe čovjek dršćući od hladnoće i stiščući u ruci torbu. (prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

4	
---	--

10	
----	--

9. Podertaj tri pravopisno ili gramatički pogrešno napisane riječi.

Poštovani profesore Zorić,

U privitku Vam šaljem kritički osvrt Šenoina romana.

Sa poštovanjem

Pero Perić

3	
---	--

U zadatcima 10. – 27. napiši odgovore na pripadajuće crte.

10. Prepiši iz rečenice imenice u nominativu, genitivu i akuzativu.

I dignem li **oči** prema tebi kada se večernje **sunce** poigrava **vrhom** i **dolom**, kad svoje **zlato** prosiplje tvojim **zelenilom**, u mojoj **duši** sve treperi i postajem ponesen **slikama** iz davne **prošlosti**. (prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

N: _____

G: _____

A: _____

4	
---	--

11. Dopuni rečenice imenicama u traženome padežu.

Pavle pođe za svojim (vojnici, I mn.) _____.

(Grga, D jd.) _____ zastane srce u grlu, ali se brzo pribere

i sakrije iza (stabla, G mn.) _____.

3	
---	--

12. Napiši genitiv kratica i pokrata.

a) Dora je bila pod zaštitom (gđa) _____ Magde paprenjarke.

b) Šenoa je bio potpredsjednik (MH) _____.

c) Sjedište je (Hina) _____ u Zagrebu.

d) Šenoina bista nalazi se na Zrinjevcu iza zgrade (HAZU) _____.

4	
---	--

14	
----	--

13. Prepiši rečenicu tako da pridjeve napišeš u superlativu.

Jak, čvrst i lijep bijaše Samobor.

3	
---	--

14. Dopuni rečenicu pridjevima nastalim od zadanih glagola.

Kao sumanut letio je gorom i dolom (izmučiti) _____ čovuljak,

(izgresti) _____ lica, do pojasa propao u snijeg.

2	
---	--

15. Zamijeni izraz u zagradama infinitivom odgovarajućega glagola.

Nakon potresa treba (načiniti procjenu) _____ štetu.

1	
---	--

16. Dopuni rečenice zadanim glagolskim oblicima.

(Iskušavati, niječni imperativ, 2. os. jd.) _____ me!

Ja (braniti, futur prvi, 1. os. jd.) _____ svoje,

a svatko (raditi, imperativ, 3. os. jd.) _____ što i ja.

3	
---	--

17. Razvrstaj predikate iz rečenica.

Mnogomu se građanskom sinu otimale oči za Dorom.

I Grga Čokolin htio je postati zlatarovim zetom.

Zlatar mu ne bi povjerio svoje miljenice.

a) glagolski predikat izrečen glagolskim vremenom: _____

b) glagolski predikat izrečen glagolskim načinom: _____

c) imenski predikat: _____

3	
---	--

12	
----	--

18. Dopuni neoglagoljenu rečenicu glagolskim predikatom u prezentu.

Prepiši rečenicu u cijelosti.

Sred ove gore stari grad samoborski kao zlatna jabuka u krilu ljepote djevojke.

1	
---	--

19. Imenuj službu istaknutih prijedložnih skupova u rečenicama. (Trebna navesti puni naziv i vrstu, npr. imenični atribut, neizravni objekt, priložna oznaka mjesta, priložna oznaka vremena, priložna oznaka načina, priložna oznaka uzroka...)

Pokraj vrata stajao je visok ormar okovan cvijećem **od mjedi**.

Stjepko skoči **od strave**, zakorakne naprijed i zagleda se **u slugu**.

4	
---	--

20. Zamijeni masno otisnute zavisne surečenice odgovarajućim priložnim oznakama.

a) Nije mogao govoriti **jer je bio silno uzbuđen**.

b) Moramo se udružiti **kako bismo se obranili od neprijatelja**.

2	
---	--

7	
---	--

21. Sastavi od zadanih rečeničnih dijelova jednostavnu proširenu rečenicu napisanu stilski neobilježenim redom riječi.

predikat: bio se nadvio

subjekt: oblak

priložna oznaka mjesta: nad polje i goru

atributi: crn, zagrebačko

1	
---	--

22. Razvrstaj attribute iz rečenica.

Sunce se proljetno svima smiješilo, građani se veselili.

Oj, gospodo slavna, mrkla su vaša lica, gnjevne su oči, ali srce pitajte, srce!

(prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

stilski neobilježen red atributa u rečenici: _____

stilski obilježen red atributa u rečenici: _____

3	
---	--

23. Odredi vrstu navedenim nezavisnosloženim i zavisnosloženim rečenicama.

a) Govorkalo se da se bavi nečistim poslom. _____

b) Ako brod zabrodi krivom strujom, valja krenuti kormilom. _____

c) Bučno je bilo u Zagrebu, ali tiho bijaše u Krupićevu domu. _____

d) Grčevito stiskao je stolac do kojega je stajao. _____

e) Jerko se držao živice kao da se brijaču privezao uz dušu. _____

5	
---	--

9	
---	--

24. Preoblikuj složenu rečenicu u višestruko složenu tako da masno otisnute glagolske priloge zamijeniš vremenskom i uzročnom surečenicom.

Spustivši se na stolicu, Drašković pogleda skupštinu ostrim okom **nadajući se** da je ukrotio plemenita srca hrvatskoga plemstva.

(prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

2	
---	--

25. Kojim su načinima nastale masno otisnute riječi u rečenicama?

Na crtu ispred primjera napiši slovo ispred odgovarajućega načina nastajanja.

Pazi, ponuđeno je više načina nastajanja riječi od zadanih primjera.

- a) jezično posuđivanje _____ U prvoj **glavi** romana upoznajemo glavne likove.
- b) tvorba riječi _____ Kazat ću sve **što** o sebi znadem.
- c) preobrazba _____ A najzad u crnoj halji i pod **mitrom** iziđe knez
- d) proširivanje značenja _____ Đuro Drašković.

3	
---	--

26. Razvrstaj masno otisnute riječi prema tvorbenome načinu.

Sam **samcat** boravio bivši **podban** Stjepko na **Medvedgradu**. Zna da će ga uskoro **osuditi** zbog povrede mira.

(prema: A. Šenoa, *Zlatarovo zlato*)

prefiksalna tvorba: _____

sufiksalna tvorba: _____

slaganje: _____

4	
---	--

9	
---	--

27. Dopuni rečenice odgovarajućim oblikom posvojnoga pridjeva koji ćeš načiniti prema masnije otisnutim imenima naseljenih mjesta.

a) Uz sam NP Paklenica smjestio se **Starigrad** pa su _____

hoteli prepuni turista, ponajviše planinara.

b) **Duga Resa** nalazi se uz rijeku Mrežnicu pa su _____

kupališta ljeti uvijek prepuna kupaca.

2	
---	--

28. Zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

Kakva je prema podrijetlu masno otisnuta riječ?

Drugoga dana pohodi kapetan grob svoje **ljubovce**.

a) novotvorenica

b) zastarjelica

c) narječnica

d) žargonizam

1	
---	--

U zadacima 29. – 35. napiši odgovore na pripadajuće crte.

29. Dopuni rečenicu odgovarajućim pridjevom prema traženome značenju.

žuto-smeđe, žutosmeđe

Svidjela mi se haljina _____ boje.

1	
---	--

(smeđa boja s nijansom žute)

30. Dopuni rečenicu pridjevom koji odgovara značenju izraza *zlatan pês*.

Veli se: *Bolji je dobar glas nego zlatan pês.*, a u Dorice bijaše i dobar glas i **zlatan pês**!

Izraz **zlatan pês** govori da je djevojka bila _____.

1	
---	--

5	
---	--

31. Napiši tvorenice nastale od glagola *igrati* prema traženome značenju.

Sestra je s prijateljicom otišla u obližnju _____

(imenica koja označuje zatvoren prostor)

na _____.

(glagolska imenica)

Sestrina je najdraža _____ lutka. _____ se,

(imenica koja označuje stvar)

(glagolski prilog sadašnji)

zaboravi na sve oko sebe.

4	
---	--

32. Masno otisnutim dijelovima rečenice pridruži odgovarajuće frazeme.

(Pazi, ponudeno je više frazema.)

Frazemi: krokodilske suze, pasja vrućina, praviti od buhe slona, u tom grmu leži zec,
kupovati mačka u vreći, napraviti medvjedu uslugu.

a) Kad bi pričala o svojoj mladosti, često **je pretjerala**.

b) Željela nam je pomoći, ali nam **je zapravo odmogla**.

c) Shvatili smo **u čemu je bit problema**.

3	
---	--

7	
---	--

33. Kojom hrvatskom riječju možemo zamijeniti masno otisnute strane riječi?

Stjepko Gregorijanec bio je u **direktnom konfliktu** sa Zagrepčanima.

2	
---	--

34. Dopuni rečenice riječju s odgovarajućim naglaskom.

zèlenī, zelènī

a) U voćnjaku se _____ mlada trava.

b) Taj _____ travnati pokrov djed redovito kosi.

2	
---	--

35. Prepiši iz rečenice glagolsku zanaglasnicu.

Djevojka si popravi haljinu i zahvali mu, a mladić je samo skromno prignuo glavu.

1	
---	--

5	
---	--